Srđan Simeunović Sendan
književnik, Beograd

MAFIJA SA UKUSOM KNJIŽEVNOSTI

Rezime: Autor najpre kroz svoju ličnu književnu biografiju pokazuje funkcionisanje i strukturu izdavačkih kuća, književne javnosti, književne kritike, književnih nagrada u savremenoj Srbiji. Potom daje genezu današnjeg patološkog stanja u savremenoj književnosti i književnom životu. Osnovni uzrok tog stanja je stvaranje književne mafije, odnosno monopola, čije jezgro čine crnogorski i srpski kadar nastao "negativnom selekcijom" tokom vladavine komunizma, a koji i danas "rukovodi" srpskom književnošću, između ostalog i preko oba književna udruženja, najuticajnijih književnih časopisa, književnih nagrada itd. Autor se zalaže za reformu u srpskoj književnosti, odnosno za ponovno vrednovanje književnosti nastale posle dolaska komunista na vlast i za vraćanje dostojanstva i književnosti i piscima.

Ključne reči: književna birokratija, književna javnost, književna sudbina, izdavačka kuća, književna karijera, književna mafija, novi sistem vrednosti.

Burleska puna gorčine

Izvodi iz filozofije Ničea koji govore o birokratskom književnom ustrojstvu jedne zemlje, o samotnim stvaraocima i onima koji odlučuju o sudbini njihove kreativnosti, zapućenicima ka vlastitom duhu i onima koji ga svakodnevno napuštaju, mogu biti zastrašujući, ne samo za prosečno uho, već i za ono istrenirano. Težina njegovih misli može da nas udari kao čekić, opterećujući moždani sistem do krajnjih granica izdržljivosti.

Niče će za tren otići u ekstremizam, pre svega zato što njegov stvaralački put sačinjava čamotinja okrenuta razgovoru sa samim sobom, a iz toga često proizlaze najdublji uvidi u stvarnost i definisanje mesta pojedinca u njoj, ali i krajnosti, koje su na ivici istine i burleske. Ipak gotovo niko od onih koji drže do svoga duha ne bi glasno rekao da ovaj filozof izokreće istinu i pravi od nje budalasto štivo.

Šta se dešava kad delo Ničea predstavljam kao svoje, na primer, na Beogradskom sajmu knjiga, i to slučajnim namernicima, pa čak i donekle ustoličenim književnim čimbenicima. Bez saznanja o pravom autoru u očima onih kojima sam pripremio ovu malu ujdurmu, odmah iziskri nedoumica i nepoverenje, zapitanost, šta je to *Sendan* opet iz sopstvenog hira učinio. Svačiji izvod iz dela, bilo da je u pitanju i ono najveće, u prvi mah zbuni čitaoca, oduzimajući mu za tren sigurnost ako

ne zna autora napisanog. Još ako je to sve predstavljeno kao delo savremenika, i to diskriminisanog od strane književne javnosti, izaziva nemogućnost prave reakcije. Pogotovo Ničevo, koje prelazi granice običnosti, odvodeći nas u neku čudesnu krajnost.

To je odlučujući momenat koji koristi književna birokratija prilikom satanizovanja nečijeg dela, bilo kroz njegovo nekomentarisanje (koje je u godinama demokratije ipak malo više primereno) ili kroz jasno obeležavanje *žutom trakom* te knjige i tog autora. Javnost gotovo nikoga ne uzima za ozbiljno dok taj ili ta ne budu svrstani u lica poželjna za javnu prezentaciju, odnosno, dok to ne učine ljudi iz senke. Bez senke nema ni života. Književna senka u ovoj sredini je nakazna (i u drugima je), netolerantna (nije samo kod nas) do krajnjih granica (tu smo ispred drugih). Autoritativni sistem ove zemlje dug šezdeset godina, nastavio se na jedan osoben način, u mnogobrojnim delatnostima života čineći strahoviti teror nad istinom, koja je dobila suprotnu konotaciju.

Ko sam ja?

"U obešenog čoveka jezik je najduži…"

Oduvek sam voleo burlesku i poigravanje sa pojednostavljivanjima u ophođenju koje olakšavaju bitisanje. Sećanja me vraćaju još na prve dane provedene u osnovnoj školi, gde sam definitivno bio drugačiji, doživljavajući događaje na autentičan način. Bolno je to bilo iskustvo (kao i uostalom svih onih koji ne idu uhodanom trasom). Tada nisam ni slutio da će ceo moj životni i stvaralački put biti obeležen nerazumevanjem, ništenjem i izokretanjem onoga što rekoh i stvorih. Pozicija u kojoj nemam šta da izgubim, stečena u ranim godinama života, dala mi je mogućnost da govorim o mnogo čemu, pa i o razlozima propasti našeg društva ili, možda, naše književnosti. Sve što izgovaram ili zapišem uvek mi deluje krajnje obično i činjenično, pa čak i vrlo logično, dok iz vizure drugih izaziva blago ili potpuno zaprepaštenje.

Definitivno, moja književna sudbina je jeretička, kao uostalom i čitav dosadašnji život, ili sam (samo) proizvod neuobičajene umišljenosti. Tri pesničke knjige su mi objavljene u relativno značajnijim izdavačkim kućama, uvek na preporuku književnika – prijatelja, koji bi imao uticaja na dotičnog urednika. Čak i tada odnos izdavača prema meni i (mome) delu bio je nipodaštavajući, uz jedinu želju da sve poslove uradim ja, lično, do kraja, tj. izvršim pripremu knjige, omogućim štampanje, organizujem kompletan postupak.

I to nije samo moja sudbina.

U isto vreme odbijali su me najznačajniji beogradski izdavači. Posle druge objavljene knjige počeo sam da šaljem kritičke osvrte na sta-

nje u srpskoj književnosti – u periodu mnogobrojnih prelazaka iz jednog društveno-političkog sistema u drugi, značajnijim institucijama, a nakon četvrte progovorio kroz književne rukopise (koji nisu imali nikakve šanse da ugledaju svetlost dana u nekoj iole značajnijoj izdavačkoj kući). Po nekima na krajnje drastičan način. Iziritiran reakcijama književnih urednika i ostalih čimbenika, prikazao sam njihovo funkcionisanje (iz sopstvene vizure), proceduru dolaska do njih, odnos prema književnicima, različite puteve do uspeha, kao i načine dobijanja književnih nagrada (i još štošta). Naravno, ne kao konstantu, već pre – tendenciju koja prati našu književnost.

Sve to sam mogao učiniti samo u vlastitom izdavačkom angažmanu, odnosno izdavačkoj delatnosti (koja je prvo bila imaginarna), a nazvao sam je "Empirej". Tri knjige (dve zbirke poezije i knjiga aforizama) dotakle su nedodirive tačke našeg establišmenta i time izazvale kvazi-simpatije jednih, koji se još uvek bore za svoj književni status, i potpuno odbacivanje drugih – onih što odlučuju o zvaničnom postojanju knjige u Srbiji. Uz sve to, došli su i vrlo interesantni epiteti i poređenja…

U tri navrata je "Empirej" *(koji vremenom menja ime i od Imaginarnog Pozorišta stiže do ANP "EMPIREJ" – Asocijacija Nezavisnih Pisaca)* imao svoj književni štand na Sajmu knjiga (2002, 2003. i 2004. godine), na kojima sam (užoj) čitalačkoj publici manje-više predstavio svoje knjige, ali i gledišta koja proizlaze iz njih. Nove rukopise doskora sam odnosio urednicima najvećih izdavačkih kuća, ali i časopisima koji drže do sebe. Književno pojavljivanje mi je mnogo veće u tzv. "drugoj" garnituri časopisa, a ona "prva" tek odskora otvara vrata. Ranije, u nekoliko navrata, uspeo sam njihove urednike da prevarim ne otkrivajući identitet, da bi mi posle iščitavanja ponuđenog materijala, na licu mesta, obećali prostor u svom časopisu. Sve bi ubrzo palo u vodu, verovatno posle podrobnijih informacija o mom državno-umetničko-rušilačkom pohodu. Niko od njih nije hteo da mi da informacije šta se desilo sa rukopisom ili materijalom (verovatno iz straha da se ne nađu u nekoj mojoj novijoj knjizi), a na dalje insistiranje, sa druge strane žice čulo bi se, gotovo uvek, zamuckivanje i ubrzavanje govora. Preostala mi je jedina varijanta da svoja dela prevodim na engleski jezik i šaljem urednicima drugih zemalja. Tako sam i prvi put u svojoj književnoj karijeri otkrio da mogu nešto objaviti a da opet, začudo, ne poznajem urednika.

Što se tiče književnih nagrada, dobijao sam ih. One, svakako, nisu previše značajne, ali bez obzira na sve, čini mi se da sam ih kvalitetom napisanog i zaslužio. Kažem, zaslužio, ali ne i na takav način dobio. Uvek su bile u pitanju komisije i pojedinci koji su prema meni na neki način

imali blagonaklon stav, bilo da su nešto očekivali sa moje strane, ili su me (prosto), (samo) poštovali. I svi ostali konkursi na kojima sam učestvovao, ili koje sam posmatrao, imali su obeležje nameštenog, pa naravno, kao što sam već rekao, i onda kada bih dobijao priznanje.

U ovom momentu, krajem 2005. godine, moram priznati da su mi se desile neke značajnije stvari. Radovi mi po prvi put bivaju objavljeni u značajnijim srpskim časopisima, često posle urgiranja, ali i zbog kvaliteta, nadam se. Sve više se pojavljujem i u republikama bivše SFRJ, čak i kao urednik, a trenutno uređujem i vodim jednu radio emisiju o kulturi i književnosti. Sve to iz vizure desetogodišnje izolacije izgleda neverovatno, ali eto, dešava se. Možda je zato pravi momenat da okrenem list i počnem sa smernijim pisanjem o dešavanjima oko sebe, sa manje žuči, kroz ulepšavanje književne i svake druge stvarnosti.

To svakako neću učiniti…

Koza Nostra na srpski način

Svi znamo za priču o američkoj mafiji, direktno pristigloj iz Italije. Ta mafija se i ponašala mafijaški. Jedan je narod zbog nje, na neki način, bio obeležen, ali svakom normalnom čoveku je uvek bilo jasno da nisu svi italijani mafijaši, niti da je mafija njihovo originalno delo. Kao što komunizam nisu izmislili Rusi, a fašizam Nemci. Dobro poznajemo Italiju i šta je sve učinjeno u smislu pozitivne afirmacije romanskog društva i kulture u evropskim i svetskim okvirima. Rim, Venecija, Đenova, zatim Dante, Paganini, Pavaroti i ko zna ko sve i ko zna šta još.

Ali desilo se tako. Na osnovu rodbinskog i kumovskog povezivanja stvorena je organizacija koja je dugi niz godina vladala SAD-om iz senke, uzimajući šlag sa velikog državnog kolača, ili tačnije, njenog svakogodišnjeg prihoda. Jedan loš je vukao za sobom drugog, družina sklapala ortakluke na globalnom nivou, da bi se na kraju svi okupili oko jezgra. Italijanske porodice zauzimale su neke bitne položaje, baratajući na najprljaviji način instrumentom za prikupljanje novca. One su bile okrenute jedne naspram drugih, jer kao što znamo, zlo ne trpi zlo, ali u isto vreme u cilju zaštite globalnih pozicija, spremne da čuvaju jedni druge, sklapajući tajne ortakluke.

U Srbiji se dogodio sličan ali i dosta različit fenomen. Moglo bi se reći da je Srbija već nekoliko decenija, na neki način, "okupirana" od strane onih koji su na putu da svoju nacionalnost obeleže i istaknu kao samosvojnu, ali i od njihovog "domaćeg" partnera. Za razliku od demokratskog društvenog uređenja u Sjedinjenim Američkim Državama, u Srbiji je od 1945. godine na sceni totalitarni, lažnokomunistički sistem, koji je bio bez mogućnosti da zaustavi deformitete u upravljanju zem-

ljom i učestvuje u oblikovanju celokupnog društvenog sistema. Zahvaljujući tekovinama demokratije, Amerika je uspela da raskrinka i dezavuiše sistem mafije, dok mi to u Srbiji nismo i pitanje je da li ćemo, u potpunosti, ikada uspeti.

Degenerativno komunističko ustrojstvo, posle prvih uspeha na nivou ekonomije i socijalnog izjednačavanja najširih slojeva stanovništva, našlo se u začaranom krugu sistema lažnih vrednosti i beskrupuloznosti pojedinaca. Pošto sam sistem nije omogućavao smenu kadrova, bilo kroz demokratske izbore ili pravovremenu i objektivnu selekciju, izabranici su ostajali na *mestima centra moći* veoma dugo, pod uslovom da su imali najgore karakterne i ljudske osobine. Na njihova mesta mogli su doći samo još gori, ili pokvareniji.

Posle Drugog svetskog rata, ka Srbiji, iz godine u godinu, decenije za decenijom, pristizao je veliki broj crnogorskog stanovništva, u bekstvu od nemaštine, ekonomske i kulturne zaostalosti, tradicionalnih običaja. Beograd i Srbija su bile Meka za njihov novi i kvalitetniji život. Ali sa sobom su povukli i običaje nasleđene vaspitanjem, u porodici, navike – duboko konzervativne. Malo iz običaja, a još više zbog opstanka u novoj sredini (različitost od domaćeg stanovništva često ih je dovodila u izolacioni položaj), povezivali su se na način donekle sličan italijanskom. I Italijani su se u početku okupljali zbog preživljavanja, gole egzistencije, da bi sve to kasnije došlo u degenerativnu fazu.

U sistemu koji vrednuje rad i kvalitet, prave ljudske i društvene vrednosti, takvo povezivanje bi, verovatno, dovelo do ekspanzije probranog kadra, povezivanja sa domaćim ekspertskim krugovima. Na osnovu navedenih elemenata, desila se sasvim suprotna stvar. Kako je vreme odmicalo, oni najbolji, bilo u oblasti ekonomije, industrije, pravnog sistema, ili kulture, prosvetnog i socijalnog sistema…, vrlo temeljito su odstranjivani. U sunovratnom vrtlogu nestajao je ozbiljan - tzv. "domaći", ali i "crnogorski" kadar. Traženi su licemeri, podilazači, karakterne nakaze, pre svega po principima prijateljskog i rodbinskog okupljanja. Odnosno rodovskog.

I tada dolazi do presudnog momenta.

Lica iz Crne Gore, kao što smo ranije naveli, čvrsto su povezivana u neformalne jedinice, u kojima je na površinu izlazio talog, dok su ostali raspoređivani na manje važna mesta. U tradiciji crnogorskog bitisanja je i izrazita elokventnost prilikom svakodnevne komunikacije, koja svakako za pojedinca treba da predstavlja samo plus, pod uslovom da je u funkciji dobro izgrađene ličnosti. Ali ako je ona u rukama izvitoperene psihe, postaje opasno sredstvo za sticanje važnih pozicija. Nije prošlo dugo vremena, a u Srbiji su zavladali najgori, među njima i znatan

broj lica pristiglih iz Crne Gore. Tradicija im je nametala očuvanje rodbinskih, nacionalnih i prijateljskih veza, što se u iskrivljenoj promišljenosti degeneriše u pravcu teških zloupotreba. Biti Crnogorac u Beogradu i Srbiji, značilo je nešto "loše", i to pre svega zbog ranije pomenutih činjenica. Drama apsurda se postepeno razvijala u negativnom pravcu, odvodeći na stranputicu zemlju koja je do tada i imala neke perspektive.

"Crnogorski" najgori kadar je zavladao Srbijom, u saradnji sa najgorim "domaćim" kadrom, zauzevši većinu bitnih mesta u državnom ustrojstvu. Okupacija je tekla tiho i postepeno, da bi na kraju došlo do ustoličenja sistema koji je predstavljao idealan spoj lošeg i nerušivog. Trenutno smo na samom začelju evropskih zemalja, pre svega zbog zakulisnih igara gospodara iz senke, čije je funkcionisanje zasnovano, pre svega, na očuvanju vlastitih pozicija. Zauzeta su preduzeća, institucije, škole, fakulteti, mediji, kultura, sklopljeni ortakluci između najgorih i ta vlast je postala nesmenjiva.

Kao vrhunac – ustoličen je bezumni sistem vrednosti koji ne trpi ništa što se ne uklapa u takve, silom postavljene, standarde.

Književnost sa ukusom mafije

Pre nego što se vratimo osnovnoj temi, možemo konstatovati da tzv. "crnogorski" kadar u velikoj meri i dalje uspešno instrumentalizuje poluge vlasti u pravcu obnavljanja i opstajanja. Ako bilo koji domen funkcionisanja društva dotaknemo, doći ćemo do činjenica koje to potvrđuju. Statističkom analizom, npr. invalidskih udruženja u Srbiji, saznali bismo da je u 2004. godini bilo oko 80% lica na čelu tih organizacija (radno mesto: sekretar društva) sa mestom rođenja u Crnoj Gori. U isto vreme, ova i sve druge vrste udruženja postizala su i postižu katastrofalne rezultate, što zbog lošeg organizovanja, neprilagođenosti savremenom svetu i vremenu ili teškog nerada. Praktično, u većini takvih organizacija (umetničkih, esnafskih, sportskih…) situacija je slična. Ako se okrenemo ekonomiji, preduzećima, bankama, institucijama vlasti... – isto, isto, isto...

Mafija je već učinila svoje.

Književnost u Srbiji je već dugi niz godina pod okupacijom najgoreg "crnogorskog" i isto tako najgoreg "domaćeg" kadra. I to na svim nivoima. I u svim periodima, unazad pedesetak godina. Pre izvesnog vremena na uređivačkom čelu "Književnih novina", jednom od najvažnijih srpskih književnih glasila, nalazio se čovek koji je u isto vreme bio urednik i u crnogorskom književnom časopisu "Ovdje". Više nije, ali sada rukovodi na još važnijem mestu. U pitanju je talentovan umetnik, sa pe-

digreom prefinjenog inkvizitora koji nema osećaja ni za šta drugo, sem za svoje viđenje umetnosti.

2003. godine mogli smo se zaputiti od jedne do druge velike državne izdavačke kuće, s namerom da se susretnemo sa glavnim urednicima, da bismo ih priupitali zašto su ti giganti potonuli. Uz ostale informacija, došli bismo i do saznanja o vladavini, pre svega, "crnogorskog" kadra, u pojedinim slučajevima po sistemu "isprepletenosti". Ne daj bože da se nekom od tih lica neko zameri, a da ima literarne ambicije. Mafija, kao svaka mafija – ne prašta. Odmah će proraditi sistem izolacije, koji je nekad, kao što sam u ranijim tekstovima naveo, primenjivao čak i silu u cilju očuvanja "statusa kvo".

U našim okvirima, u Srbiji, može se postojati i delati kao pisac pod uslovom da u tebi do neke granice ima spisateljskog talenta, zatim da si rođen u najkniževnijoj zemlji sveta. Naravno, ima mesta i za ostale, pod uslovom izrazite trpeljivosti i spremnosti na kompromise. Retko ko ovde može postići nešto značajnije. Tu su i druge nacionalne linije, grupe stvorene na osnovu seksualnog opredeljenja ili partijskog pripadanja. Različiti klanovi i bratstva se međusobno ne vole, kao što se nisu volele ni mafijaške grupacije u Americi, ali zato, silom prilika, sarađuju. Svako ima svoj deo, ulicu, region. Mora se poštovati zaposednuta teritorija.

U Čikagu određeno kumstvo je vladalo jednim kvartom, a drugo nekim drugim. I retko bi zalazili na tuđe teritorije. Onog momenta kad to ipak učine, počinje gangsterski rat. Tako je i u Srbiji. Kad dođe do nesporazuma oko neke nagrade koja nije dodeljena na adekvatan način, objavljivanja knjige van regulisanog redosleda, počnu strele i koplja da lete sa svih strana. Preko medija, vrli književni delatnici, jedni protiv drugih, izgovaraju najteže reči, izbacujući svu svoju žuč pred čitaoce. A onda, situacija se smiri, i opet zavlada mir na terenu.

Sada trenutno govorimo o mafiji po nacionalnoj liniji, tačnije "crnogorskoj". Nije ona jedina, ali je zato najjača. Postoji i "jevrejska", "hrvatska", "regionalna", ali njihov uticaj je marginalan. Od Udruženja književnika Srbije, koje inače predstavlja sinonim za neetičnost i kvazinacionalnu ustremljenost, otcepilo se Srpsko književno društvo. U početku su ti ljudi davali argumentaciju, zbilja valjanu. Nećemo na ovom mestu mnogo o Udruženju književnika Srbije (to sleduje u nekim drugim poglavljima), samo ćemo istaći da ono već dugi niz godina funkcioniše po partijskom principu (komunističko-boljševičkom), sa kvazinacionalnim odnosom prema Srbiji i okruženju. Takođe, u pitanju su relativno neradni ljudi, koji imaju za cilj očuvanje položaja i njegovo poboljšavanje.

Dosta o tome.

Srpsko književno društvo je došlo na red. Sećamo li se koliko je odrešitih izjava bilo onih dana kada se mala grupa entuzijasta otcepljivala od velike u Francuskoj 7. Pa onda sukobi na televiziji. Argumentacija koja je nuđena protiv Udruženja književnika Srbije bila je potpuno na mestu, možda čak i preblaga. Koliko je prošlo godina od momenta formiranja novog Društva, i šta je to Društvo uradilo? Da li to neko zna u Srbiji? U čemu se popravio položaj pisaca, ili bar članova novog Udruženja. Ono što je bitno, članovi i jednog i drugog društva i dalje ne ulaze besplatno na Beogradski sajam knjiga. Čak ni tu malu, ali jako bitnu stvar za svakog pisca, nisu uspeli da ostvare. Ali je zato novo Udruženje stvorilo novu elitu i novu birokratiju.

Ko se nalazi na njenom čelu? Koliko je tu ljudi po partijskoj liniji? Koliko ima crnogorskog kadra? Ko je sekretar Udruženja, a ko u Upravnom odboru? Znamo da se tu nalaze i veliki pisci, pesnici, pre svega, jer su bili ogorčeni na komunistički način rada Udruženja književnika Srbije. Ali, zar se opet nije mogao naći bolji, između ostalog i "domaći" kadar, pa da zajedno sa predstavnicima svih drugih nacionalnosti radi na sveukupnom boljitku. Da li mi to sebe uopšte ne cenimo, bivajući uvek spremni da učinimo sve u cilju sopstvenih malih pomaka, za prosute mrvice sa stola? Jedni protiv drugih, jedni za druge, grupe protiv grupa, grupa sa grupom.

U satiri je situacija već toliko satirična, da je ta vrsta književnog štiva potpuno nepotrebna. Celokupnom scenom u ovom momentu upravlja jedna politička nomenklatura, iz gotovo marginalne stranke, koja ima oko 3% podrške biračkog tela. Odatle se vrši selekcija prilikom izbora najznačajnijih srpskih satiričara. Koliko je među njima Crnogoraca ili pravovernih Srba? U sklopu jednog klana može se formirati i potklan, koji je opet povezan sa nekim drugim pot-potklanom. I tako u nedogled. Iza svakog pojedinca, da bi opstao i napredovao, stoji grupa, a to kod nas poprima grandiozne oblike. Kroz mnogobrojne međusobne ratove, podmetanja i šikaniranja, gubi se velika snaga. Niko nema pravu šansu, a ako je dobije, odmah počinje odmeravanje vremena. Pet minuta je dovoljno za svakog, jer ipak je previše pisaca na listi.

Najveća okupacija srpske književnosti odvija se pod tzv. "crnogorsko-domaćom mafijom" i prema njoj imamo najveću obavezu. Da li će se posle otcepljivanja Crne Gore od Srbije nešto dramatično desiti ili je u ovom momentu prekasno za bilo kakvu nadu. U pitanju su ljudi koji se u Srbiji predstavljaju kao srbi, a u Crnoj Gori kao Crnogorci, dok su domaći pisci i mundijalisti i nacionalisti u isto vreme, pa se sve može lepo uklopiti i iskombinovati. Slobodan Milošević je skinut sa srpske poli-

tičke scene tek na kraju i uz veliku pomoć spoljnog faktora. Mnogi su se tada priključili petooktobarskoj pobedi, po ko zna koji put menjajući stranu.

Užasni sistem vlasti je srušen, ali su mnogobrojni njegovi segmenti, manje-više, ostali netaknuti, i sada uspešno funkcionišu uz blage izmene. Sve se ovde, sporo-civilizacijski menja i urušava, pa nije ni čudo što na tom putu mnogi i pokleknu. U ovoj zemlji, odnosno na srpskoj književnoj sceni, nema više nevinih. Koliko smo do sada izgubili zbog mafije ustoličene na nivou književne birokratije? Gde su naši pisci u evropskim i svetskim okvirima? Za kog srpskog autora se zna u Kopenhagenu, Beču, Londonu? Neće se ni u budućnosti znati ukoliko se sistem koji obezbeđuje funkcionisanje jedne književnosti ne promeni.

Do tada će "crnogorsko-domaći kadar" i dalje biti na čelu izdavaštva, kako državnog tako i privatnog, književnih udruženja, najznačajnijih književnih časopisa, upravljajući celokupnom srpskom književnom scenom. Ova mafijaška organizacija ustoličila se i na nivou književnih klubova. Većina njihovih predsednika je dugi niz godina bila, a bogami i sada je, poreklom iz naše bratske republike, ili su u pitanju srpski kvazinacionalisti. Ne rukovode oni zbog svoje organizovanosti, već pre svega zbog neorganizovanosti ostalih.

Ovde su najgori na čelu u svim domenima društvenog postojanja, pa je tako i u književnosti. Tek kada se taj i takav sistem bude srušio ili pre, urušio, postojaće mogućnost rehabilitacije i jednih i drugih, u vidu ponovne afirmacije koja će se zasnivati samo na kvalitetu rukopisa. Najbolji i najtalentovaniji autori, ili oni koji mogu doprineti afirmaciji naše literature, moraju da zauzimaju najvažnije pozicije. Kada je u fudbalskoj organizaciji zamenjen stari "crnogorsko-domaći" kadar, a na njegovo mesto došao novi, učinjen je pomak. Izabrani su, mesto njih, naši najveći i najpoznatiji fudbaleri, koji su ostavili ogroman trag za sobom. Posle toga dobri rezultati su bili neminovnost. Košarka, posle dugogodišnjeg ustoličavanja na olimpijskom pijedestalu, sunovratila se na samo dno, posle krunisanja birokratske nomenklature, birane po pogrešnim principima.

U svim društvenim delatnostima je tako ako se na njihovom čelu nalazi rušilački kadar. Tamo gde se vrednuje kvalitet i uspeh, rezultati ne izostaju. Onde gde se uzimaju u obzir najgore ljudske i karakterne osobine, nepotizam, nesposobnost, dolazi vrlo brzo do potopa. Poslednji je momenat da se učini reforma u srpskoj književnosti kroz ponovno vrednovanje posleratne književnosti i rezultata književne kritike, uz zamenu birokratskih kadrova na svim nivoima, kroz ustoličavanje novog sistema vrednosti. Ništa iz prethodne vremenske etape ne sme da bude

ustoličeno kao trajno, sve mora da potpadne pod mikroskopsku selekciju i pregrupisavanje. Svakako, neće svi stradati u tom kalamburu, ali će, sigurno, novopostavljeni temelji biti čvršći i sigurniji od onih prethodnih.

Biće tu i dečjih bolesti, nepravilnog hoda, nezrelog odrastanja, pubertetskih problema, ali na kraju pojaviće se gospodin, koji će biti ponos naše zemlje u Evropi i Svetu.

Taj gospodin je srpski pisac, i to sa velikim S.

Verujmo u njega, jer posle svih peripetija koje je proživeo, on to, svakako, zaslužuje.

Srdan Simeunovic Sendan

MAFIA WITH TASTE OF LITERATURE

Summary

The author first, through his personal literary biography, demonstrates the functioning and structure of publishing houses, literary public, literary criticism, and literary prizes in contemporary Serbia. Following this the author shows the genesis of today's pathological condition in contemporary literature and literary life. The main cause of this condition is the creation a ‘literary mafia’, namely a monopoly whose nucleus consists of Montenegrin and Serbian persons derived from the 'negative selection' during the rule of communism. Those people are managing Serbian literature today, also through literary associations, the most influential literary magazines, literary prizes etc. The author pledges for reform in Serbian literature, namely for re-evaluation of literature that emerged after the coming of Communists to power and for returning the dignity and literature to the writers.

Key words: literary bureaucracy, literary public, literary destiny, publishing house, literary career, literary mafia, new system of values.